

Adobe

Photoshop Lightroom 4

Képjavítás

Dr. Péter Kristóf

Mercator
Stúdió

Minden jog fenntartva, beleértve bárminemű sokszorosítás, másolás és közlés jogát is.

Kiadja a Mercator Stúdió
Felelős kiadó a Mercator Stúdió vezetője
Lektor: Gál Veronika
Szerkesztő: Pétery István
Műszaki szerkesztés, tipográfia: Dr. Pétery Kristóf

ISBN: 978-963-607-901-7

© Dr. Pétery Kristóf PhD, 2012
© Mercator Stúdió, 2012

Mercator Stúdió Elektronikus Könyvkiadó
2000 Szentendre, Harkály u. 17.
www.akonyv.hu és www.peterybooks.hu
Tel/Fax: 06-26-301-549
Mobil: 06-30-305-9489
e-mail: info@akonyv.hu

TARTALOM

TARTALOM	3
ELŐSZÓ	5
KÉPSZERKESZTÉS	11
Alapismeretek	11
Ablaktáblák beállítása	15
Képhatások alkalmazása	17
A kép visszaállítása	23
A kép elemzése	24
A Develop modul képjavítása	32
A kép vágása, forgatása	33
Alapvető hibák javítása	37
Tónusgörbe állítás	51
Színösszetevők állítása	55
Felosztott színezés	58
Részletezés	59
Lencsekorrekciók.....	62
Lencsekorrekció profil alapján	62
Manuális lencsekorrekció	63
Kamera kalibráció	65
Általános hatások	67
Helyi javítások	69
Folteltávolítás	70
A vörös szemek eltávolítása	73
Színátmenetes szűrő	73
Helyi javítás ecsettel	76
Vágólappal végezhető feladatok.....	78
Képek szinkronizálása	80

Parancsvisszavonásról ismét	82
Képszerkesztés külső alkalmazásban	83
Felhasznált és ajánlott irodalom	89

ELŐSZÓ

Tisztelt Olvasó!

A grafikus programok a képkezelés és tárolás szempontjából két csoportra oszthatók. A vektorgrafikus szoftverek az ábrázolás során a képet alkotó alakzatokat matematikai egyenletekkel írják le, ebből adódik az az előny, hogy az ilyen képek korlátlan mértékben nagyíthatók és kisebb helyet foglalnak el, hátrányuk, hogy fényképek kezelésére nem alkalmasak (bár ma már léteznek hibrid rendszerek is). Ezzel szemben a rastergrafikus kép pixelekből áll, és az állományok a kép minden egyes képpontjának színét és egyéb jellemzőit eltárolják. E tárolási és feldolgozási mód előnye, hogy minden egyes képpont külön szerkeszthető, így fényképek feldolgozására, retusálására kiválóan használható, hátránya viszont az, hogy ezek a képek sokkal nagyobb lemezterületet foglalnak és a számítógép memóriájának méretével szemben is igényesebbek, ugyanakkor az ilyen képek minőségromlás nélkül csak korlátozottan nagyíthatók.

A rastergrafikus programok közé tartozik az Adobe Systems Incorporated cég Photoshop nevű programja, amely egyfajta etalon a képfeldolgozással és grafikával foglalkozók körében, ugyanakkor azonos szintű konkurenciával alig rendelkezik (a fejlesztő honlapja: www.adobe.com). Ezzel a szoftverrel szinte mindenféle képfeldolgozással kapcsolatos probléma megoldható. A programban korábban többféle újítás jelent meg, amelyet előbb vagy utóbb a konkurens programok fejlesztői is átvettek. Ezek közé tartozik a rétegek kezelése (amikor a kép jellemző részeit különböző rétegekre helyezük, és rétegenként módosítjuk), vagy a beépülők, azaz a „plugin”-ek használata (ezek egy külön könyvtárban helyezkedő, esetleg más fejlesztőtől származó, speciális funkciójú fájlok, külön programok, amelyek betöltés után beépülnek a Photoshop program menürendszerébe).

A képek rétegenkénti kezelése azért előnyös, mert a rétegekre helyezett objektumokat a kép más rétegeinek módosítása nélkül

változtathatjuk meg, tartalmukat önállóan mozgathatjuk. A rétegeket átlátszóvá tehetjük, közöttük különféle csoportosítási és egyéb műveleteket végezhetünk, sorrendjüket másíthatjuk, rajtuk külön-külön más grafikus szűrőt alkalmazhatunk stb.

A beépülők is szabvánnyá váltak, ezeket szintén használják más retusáló programok. A legtöbbjük egyfajta grafikus szűrő, a szaknyelvi zsargonban „effekt”, de készültek, fájlátalakító, védjegykezelő pluginek is. A grafikus szűrők a kép kijelölt részén vagy az aktuális réteg tartalmán hajtanak végre valamilyen látványosak műveletet. Ezeket a szűrőket néhány másik programban (például az Adobe Illustrator, CorelDraw, Corel Photo-Paint, Paint Shop Pro szoftverekben) is használhatjuk.

A Photoshop a nyomdai előkészítés és képfeldolgozás legelterjedtebb programja. Külön érdekesség, hogy már az 5.0-ás változatot is lefordították magyar nyelvre. 2002-ben jelent meg a program 7.0-ás, 2004-ben CS (8.0), majd 2005-ben CS2 (9.0), 2007-ben CS3 (10.0), 2009-ben CS4 (11.0), 2010-ben CS5 (12.0), 2012-ben CS6 (13.0) változata. E programoknak is csakhamar megjelent a magyar nyelven lokalizált változata (a CS6 magyar változata még készül).

Ez a képszerkesztő program az egész világon szabvánnyá vált a Macintosh és a PC platformon egyaránt. A program kezeli a CMYK színmódot is, ezért jól használható a dokumentumok nyomdai előkészítésére is.

A Photoshop professzionális felhasználók számára készült, ennek megfelelő az árfekvése és bonyolultsága is. Sikerein felbuzdulva az Adobe megjelentette a nagyközönség számára is (árban és összetettségben egyaránt) elfogadható Photoshop Elements programot, amelynek 10. változata 2011-ben jelent meg. Ennek leglényegesebb eltérése a „nagy” változattól, hogy a CMYK színmódot nem kezeli, a képeket csak RGB módban dolgozhatjuk fel, ami viszont magáncélokra tökéletesen megfelelő. Emellett elérhetünk sok olyan eszközt, amellyel vektoros objektumokat, szövegeket helyezhetünk a képre. Az Elements után megjelent az Express változat is, amely interneten keresztül elérhető és a fentieknél jóval kevesebbre képes.

Ezek a programok mind mélyen megváltoztatják (vagy legalábbis képesek erre) az eredeti fényképeket, ezt pedig egyes nívós fotópá-

lyázatokon már nem engedik. Ezért is találták ki a Photoshop Lightroom programot, egy valóságos digitális sötétkamerát, amelynek most érkezünk el második verziójához. Ezt a programot az Elements és a „nagy” Photoshop közé pozícionálták. Erőssége a fényképezőgépek nyers (raw) formátumának feldolgozása, vagyis az utómunkák mellett a kép eredetijének sérülése nélküli, vagy minél kisebb károsodással járó javítása, amelyhez már helyi javító eszközt, ecsetet is használhatunk, ugyanakkor teljesen hiányoznak azok az eszközök, amelyek új raszteres vagy vektoros objektumokat hoznak létre. Az ilyenek készítésére alkalmas programokhoz viszont az átjárást biztosították.

A Photoshop Lightroom 4. változatában kiküszöbölték a korábbi verzió hibáit és 13 új fényképezőgép, illetve 25 új objektív kapott támogatást. A program már nem támogatja a Windows XP-t, csak a Windows operációs rendszer újabb változatain fut.

A Lightroom ugyanakkor nem kezeli a CMYK színteret, a képek legfeljebb 512 MB (65000 pixel) méretűek lehetnek, bár a TIFF formátummal kapcsolatban a súgó szerint 2 GB méretig el lehet menni. Emellett a program nem támogat több a Photoshop által minden további nélkül kezelt formátumot (például az Adobe Illustrator fájlokat).

A program fő funkcióit hét csoportba sorolták, amelyek a digitális képfeldolgozás állomásainak, mérföldköveinek felelnek meg:

- ◆ A **Library** (megjelenítés) csoportba tartozik a képek importálása, rendszerezése, megtekintése, keresése, gyors szerkesztése, amely műveleteket általában megtehetjük csoportosan, vagyis képek kötegeinek felhasználásával. A program 4. változatában megjelent a képek térképi helyhez kötésének lehetősége (amelyet éppen most hagytak ki a Photoshop Elements 10 programból).
- ◆ A **Develop** (szerkesztés) csoport eszközeivel a **Library** filmzalagján kiválasztott, csaknem 200 lehetséges formátumú kép egyikét szerkeszthetjük. A képmódosító eszközökkel utólag állíthatunk a fehéregyensúlyon, az expozíción, a színtelítettségen, a színegyensúlyon, az árnyékos és fényes területek egyensúlyán, a tónusgörbén, élesíthetünk, zajt szűrhe-

tünk, korrigálhatjuk a fényképezőgép optikai hibáit, 8 színcsatornán állíthatunk...

- ◆ A program 4. változatában jelentősen módosítottak a képjavítási eljárásokon is. Ennek része a **Develop** modul használatakor megjelenő **Tools**, valamint **Settings** menü is, amelyben beállíthatjuk, hogy a 2012-es vagy a korábbi (2010-es, vagy 2003-as módszert alkalmazzuk), illetve a beállításokat másolhatjuk, szinkronizálhatjuk a különböző képek között. Jelentősen megváltozott a képek vágása is.
- ◆ A program 4. változatában a digitális kamerákkal készített videofelvételek egyes egyszerűbb módosításába is belefoghatunk. Lehetőségünk van egyes Nikon és Canon fényképezőgépek számítógép-vezérelt sorozatfelvételeinek javítására is.
- ◆ A 4. változatban megjelent **Map** (térkép) modulban és a **Map** menüben a kép tárgyának földrajzi elhelyezkedését határozhatjuk meg. Ezek az információk is segíthetnek a képek későbbi visszakeresésében. Megjegyezzük, hogy ilyen funkció volt már a Photoshop Elements programban, de a legújabb (10.) verzióból kivették. Az új modulhoz új menüt is kialakítottak és a program kezeli a GPS adatokat is.
- ◆ A 4. változatban megjelent **Book** (fotóalbum) modulban és a **Book** menüben képeinkből fotóalbumot állíthatunk össze, amelyet vagy erre szakosodott nyomdával, vállalkozással nyomtathatunk ki, vagy PDF fájlba nyomtathatunk. Az új modulhoz szintén kialakítottak új menüt is.
- ◆ A **Slideshow** (diabemutató) részben a megnyitott, kiválogatott katalógus tartalmából diavetítést tarthatunk. Ekkor a projektoron vagy a számítógépen vetített képeket felirattal, árnyékkal, kerettel, sőt aláfestő zenével kiegészítve vetíthetjük.
- ◆ A **Print** (nyomtatás) csoport eszközeivel a nyomtatóba helyezhető papír teljes felületét optimálisan kihasználó elrendezések, szerzői jogi információt hordozó vízjelek és más fontos információk kíséretében nyomtathatjuk képeinket.
- ◆ A **Web** csoport parancsai a kijelölt képekből készítenek HTML vagy Flash alapú, interneten azonnal közzétehető ga-

lériát. Ezt a műveletet is több sablonnal támogatják, szinte csak a képtömörítés módját és a képek mellett megjelenítendő feliratokat kell megadnunk

A Macintosh és PC platformon a program kezelése szinte teljesen megegyezik, a néhány eltérésre az adott helyen felhívjuk a figyelmet. Az egyik különbség az eltérő könyvtárszerkezet, egy másik eltérés a billentyűkombinációk használata. A PC-ken például a **Ctrl** billentyű nyomva tartása szükséges egyes funkciók kiváltásához, míg a Macintosh rendszereken ennek a **Command** (⌘), illetve az „Alma” billentyű felel meg.

A szoftver munkakörnyezete egyszerű, interaktív, a felhasználói felületet mindenki könnyen átalakíthatja úgy, hogy a legjobban segítse a hatékony munkát. Ez a kötet az általános gyorsjavítás után (amelyet a *Képszervezés és gyorsjavítás* kötetben tárgyaltunk), a részletes képfeldolgozás eszközének (a **Develop** modulnak) ismertetésével foglalkozik. A diasorozatok, fotóalbumok készítését, a nyomtatást, webgalériák létrehozását és a program testre szabását a *Diashowtól testre szabásig* kötet tárgyalja.

Az ismeretlen szavakat, kifejezéseket általában első előfordulásuk helyén mutatjuk be, magyarázzuk. A magyar kifejezéseknél ügyekezünk következetesen alkalmazni a lokalizáció eredményeit is.

Az itt leírtak megértéséhez és alkalmazásához különösebb számítástechnikai ismeretekre nincs szükség, elegendő a Macintosh OS, vagy a Windows operációs rendszer alapfokú ismerete. Könyvünk alapjául egy Windows 7 rendszeren futó 4.0 verzió szolgált. A program megbízhatóan működik a Windows Vista operációs rendszeren is (Service Pack 2 mellett). Windows XP operációs rendszeren nem ajánlják a telepítést! A hardverigények ugyanakkor megnövekedtek, a megfelelő működéshez legalább 2 GB RAM szükséges.

A papír alapú – hagyományos – könyvek kezelési módja némiképpen módosul az elektronikus könyvet „forgatók” számára. Ez a könyv az ingyenes Acrobat Reader 8.0, Adobe Reader, illetve Adobe e-Book Reader segítségével olvasható. Akinek nincs ilyen programja, az letöltheti többek közt a www.adobe.com webhelyről is. Az ilyen típusú könyvek igen előnyös tulajdonsága, hogy a képernyőn megjeleníthető a tartalomjegyzék, amelynek + ikonjaival jelölt csomópontjaiban alfejezeteket tartalmazó ágakat nyithatunk ki. A tartalomjegyzék

lomjegyzék bejegyzései ugyanakkor ugróhivatkozásként szolgálnak. Ha egy fejezetre akarunk lépni, akkor elegendő a bal oldali ablakrészben megjelenített könyvjelző-lista megfelelő részére kattintani. Sőt az ilyen könyvek teljes szövegében kereshetünk.

A Photoshop Lightroom és Elements programokkal kapcsolatos korábbi könyveinkkel azonosan, most is három, téma szerint jól elkülöníthető kötetben ismertetjük a szoftver 4. változatával kapcsolatos tudnivalókat (a Photoshop Lightroom, Elements, CS programokról a különálló köteteket összefoglaló és kiegészítő „bibliát” is kiadtunk). Így nemcsak kisebb méretű, de olcsóbban letölthető állományokat adhattunk közre, ami különösen a felhasználók szerint szintén fontos szempont.

Végezetül: bár könyvünk készítése során a megfelelő gondossággal igyekeztünk eljárni (beleértve a tartalmi pontosságot és a mondanivalót tükröző formát), ez minden bizonnyal nem óvott meg a tévedésektől. Kérem, fogadják megértéssel hibáimat.

Szentendre, 2012. május

Köszönettel

a szerző.

KÉPSZERKESZTÉS

Ebben a kötetben a program képszerkesztési lehetőségeit, funkcióit tárgyaljuk. Ezekkel az eszközökkel a kép legapróbb részletei akár képpontokként is módosíthatók. A műveletek egy része igényli a kép egy kisebb, módosítandó területének kiválasztását, ezért a kijelöléseket külön tárgyaljuk. Az előző kötetben már bemutattuk, hogyan használhatjuk a képszerkesztő **Library** moduljában **Quick Develop** panelt a képek gyorsjavítására, most a **Develop** modul lehetőségeit ismertetjük. E két modul közt a képszerkesztőben a modulválasztóban a modul nevére kattintással, illetve a **Window** menü parancsai-val és billentyűkombinációkkal válthatunk.

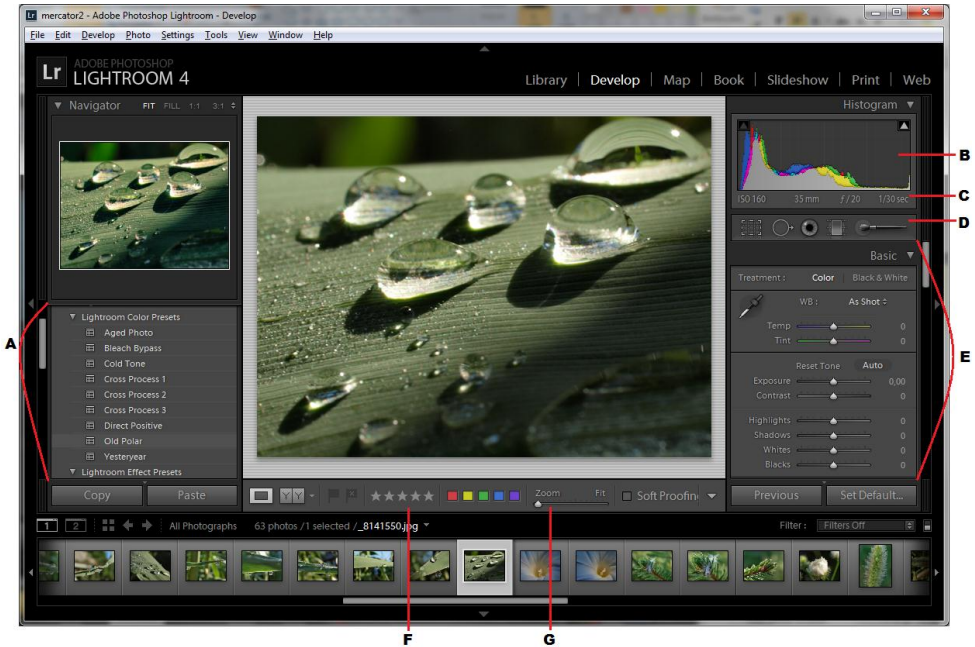
Alapismeretek

A szerkesztendő képet a **Library** modulban, a képtallózó munkablakból vagy a filmszalagról választjuk ki. A **Develop** modulra a **Window** menü **Develop** parancsával, vagy a **Ctrl+Alt+2** billentyűkombinációval lépünk.

A Lightroom képszerkesztési lehetőségei sokkal szerényebbek a Photoshop programénál, ezért átjárást is biztosítottak. A **Photo** menü **Edit In** ▶ **Edit in Adobe Photoshop Elements** parancsával vagy a **Ctrl+E** billentyűkombinációval a kiválasztott képet a Photoshop Elements programba tölthetjük. Ha ez nem felelne meg, vagy más képfeldolgozó programunk is van, akkor választhatjuk az **Edit in Other Application** parancsot, vagy a **Ctrl+Alt+E** billentyűkombinációt. A Photoshop számára a képet a többi paranccsal átadhatjuk intelligens objektumként, illetve ha több képet választottunk ki, akkor azokat külön rétegekként, panorámakép vagy HDR kép elemeként. Ezekkel később foglalkozunk.

A képszerkesztő munkablak fő részeit mutatja be az 1. ábra. A bal oldali panelgyűjtő tetején látszik a **Navigator** panel, amely a kép

munkaablakban mozgatására, nagyítására szolgál és funkcióit, kezelését az *Adobe Lightroom 3 Képszerkesztés – gyorsjavítás* kötetben részletesen bemutattuk.

1. ábra. A képszerkesztő munkaablak fő részei

Az **A** jelű panelgyűjtő tartalmazza az alapbeállítások **Presets** paneljét, amelyből 53-féle beépített képátalakítást érvényesíthetünk (*Lightroom Presets*), de saját beállításainkat is elmenthetjük ide, hogy a legközelebb egyetlen kattintással alkalmazhassuk bármely más képen (*User Presets*). Az előző változatban 51, a Lightroom 2-ben csak 18 beépített mintát találtunk.

Alatta látható a pillanatfelvételek panelja (**Snapshot**), amelynek segítségével a képátalakításban „mérőköveket” helyezhetünk el, ahová – ha nagyon elrontanánk valamit – mindig, könnyen visszaterhetünk. Ez arra is alkalmas, hogy a kép változatait tároljuk.

Alatta a **History** panel látható, amelyben folyamatosan követhető minden kiadott parancs, és így azok akár csoportosan visszavonhatóak (az utolsó parancs visszavonására az **Edit/Undo** parancs vagy a **Ctrl+Z** billentyűkombináció szolgál).

A **History** panel alatt a **Collections** panelt találjuk, amelyben a katalógus képeiből összeállított tematikus gyűjtemények jelennek meg. Ezek segítségével azonnal, szűrés nélkül kiválaszthatjuk, betölthetjük a keresett téma képeit. Használatát szintén a *Képszerkesztés és gyorsjavítás* kötetben mutattuk be.

A képszerkesztő munkaablak jobb oldalán megjelenő panelgyűjtő elemei tartalmazzák azokat a „szerszámokat” amelyek a képszerkesztési munka elengedhetetlen kellékei.

A **B** jelű **Histogram** panel a kép elemzésének fontos eszköze, és mint ilyen nagy segítséget nyújt a képek javításához. Alatta a **C** részben az érzékenység, fókusz távolság, rekeszérték és záridő metaadatok láthatók, ha a kurzort a panelek fölé mozgatjuk, illetve ha a kurzort a munkaablakban a kép fölött mozgatjuk, akkor a kurzor alatti képpont RGB értékei jelennek meg. Ha a kurzort a hisztogram fölött mozgatjuk, akkor pedig a képátalakításhoz kapunk segítséget.

A **D** jelű részben az átalakítás eszköztára látható. Itt olyan eszközöket találunk, amellyel vághatjuk a képet, részleteiben javíthatjuk, kiszűrhetjük a vörös szemeket stb.

Az **E** jelű részben találjuk a képmódosító paneleket. A panelek sok helyet foglalnak el, hiszen tartalmazzák a parancsok paraméterezésének lehetőségeit is. A kezelhetőséget mégis biztosították, egyrészt a panelgyűjtő jobb oldalán látható gördítősávval mozgatjuk a paneleket, másrészt a nem használt panelek egyenként bezárhatók a címsorukban látható ▼ lefelé mutató háromszög, bezárhatók a ◀ balra mutató háromszög ikonokkal (lásd a 2. ábrát).

Az **F** jelű eszköztár a jelölők képekhez adására, a **G** eszköz a nagyításra szolgál.

Az alsó eszköztár a **View** menü **Show Toolbar** parancsával, illetve a **T** gyorsgombbal jeleníthető meg, és a **Hide Toolbar** parancsokkal rejthető el. A panelgyűjtők elrejtésére, megjelenítésére szolgálnak a rendszerablak oldalainak közepén látható háromszög ikonok, az automatikus elrejtéssel és egyéb funkciókkal a *Képszerkesztés* kötetben részletesen foglalkoztunk.

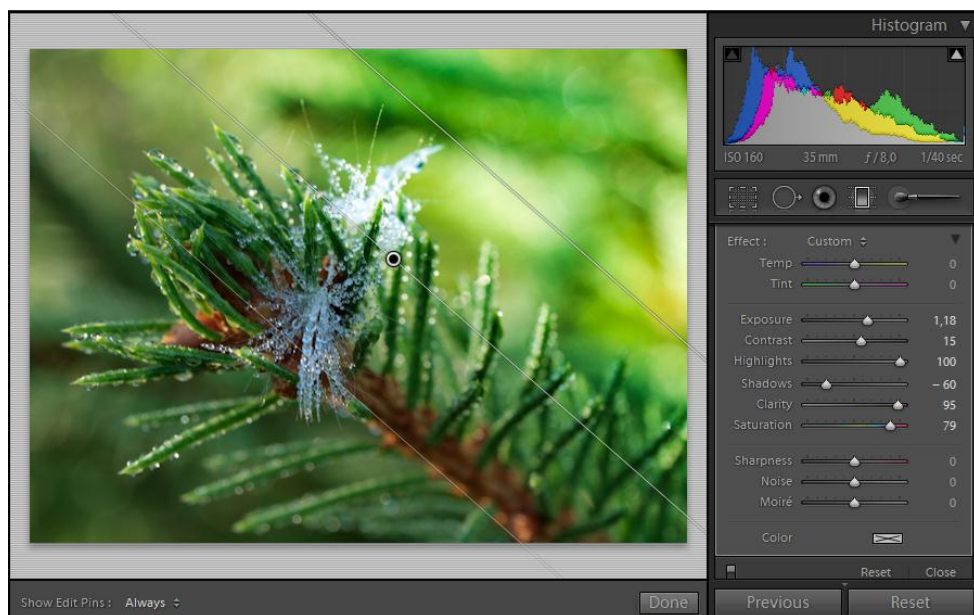
A képmódosítás eszköztárának Crop Overlay eszköze, illetve a **View** menü **Crop** parancsa, vagy az **R** gyorsgomb segítségével a

kép széleiből vághatunk úgy, hogy a kép alodalai megadott arányúak legyenek.

A Spot Removal eszköz, illetve a **View** menü Spot Removal parancsa vagy az **N** gyorsgomb a felteltávolítás, vagyis a helyi kép-hibák javításának szerszáma. Kicsit hasonlít a Photoshop gyógyecset (Healing Brush) vagy klón funkciójára, hiszen egy minta alapján foltoz be egy hibás részt.

A Red Eye Correction eszköz, valamint a **View/Red Eye** parancs a villanófényvel megvilágított fényképeken jelentkező vörös szemek javítására szolgál.

A Graduated Filter eszköz, illetve a **View** menü hasonló parancsa, vagy az **M** gyorsgomb segítségével a képen megadott irányban és fokozatosan, átmenetes hatást érvényesíthetünk. Ez ahhoz hasonlít, mint amikor a képet előhíváskor a hívótálcából fokozatosan kihúzva, különböző módon manipuláljuk. A hatás lehet színezés, expozíció, fényerő, kontraszt, színtelítettség, szintisztaság, élesítés. Az így megadott hatás is elmenthető, sőt alapértelmezésként is beállítható.

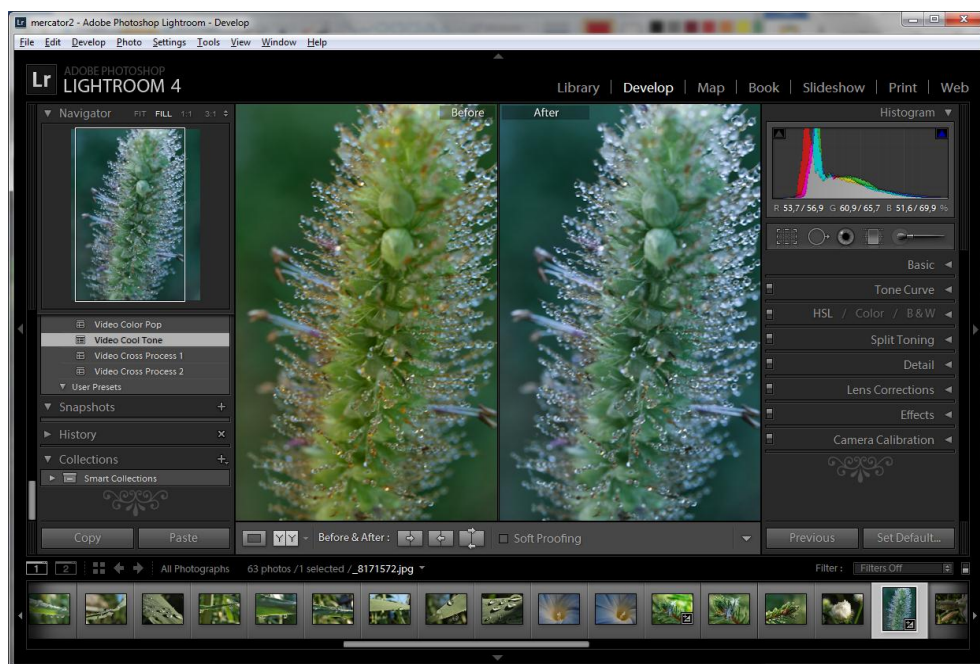

2. ábra. Átmenetes hatás érvényesítése

Az Adjustment Brush eszköz a helyi javítás eszköze, amelyet a **View** menüből vagy az **K** gyorsgombbal is indíthatunk (és a Lightroom 2. verziójának újdonsága). Segítségével a felnagyított képen kis, fokozatosan elhalványuló szélű ecsettel finoman javíthatunk megvilágítást, színt, élességet stb.

Ablaktáblák beállítása

A **Develop** modul egyik igen hasznos szolgáltatása, hogy a **View** menü **Before/After** almenüjének parancsaival, illetve az eszköztár **Before & After** listájának parancsaival a munkaablakot két részre oszthatjuk, az egyikben a kép eredetijét, illetve átalakítás előtti állapotát (**Before**), a másikban az átalakítás utáni állapotot láthatjuk (**After**).

3. ábra. A képszerkesztő az összecsumokt Develop panelekkel